

Список використаних джерел:

1. Шміло Н. Державне бюро розслідувань (ДБР) та федеральне бюро розслідувань (ФБР): порівняльний аналіз окремих елементів адміністративно-правового статусу. *Актуальні проблеми правознавства*. 2024. № 1. С. 262–268.
2. Fedefal Buerau of Investigatiion. 2024. URL: [fbi.gov](https://www.fbi.gov)
3. Кравцова Т., Кравцов О. Історія створення і функціонування Федерального бюро розслідувань США. *Право і безпека*. 2010. № 4. С. 15–19.
4. Who monitors or oversees the FBI? *Fedefal Buerau of Investigatiion*. 2024. URL: <https://www.fbi.gov/about/faqs/who-monitors-or-oversees-the-fbi>
5. O nas. Centralne Biuro Antykorupcyjne. 2024. URL: <https://www.cba.gov.pl/pl/o-nas/347,O-CBA.html>
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym. *Sip.Lex.Pl*. 2024. URL: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/centralne-biuro-antykorupcyjne-17282907>
7. Our mission. The National Crime Agency's. 2024. URL: <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/our-mission>
8. Providing specialist capabilities for law enforcement. *The National Crime Agency's*. 2024. URL: <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/what-we-do/how-we-work/providing-specialist-capabilities-for-law-enforcement>
9. Governance and transparency. *The National Crime Agency's*. 2024. URL: <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/governance-and-transparency>

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.4.14>

ГУМЕНЮК Я.В.

**ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА
ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА БУДІВЕЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЯК ОБ'ЄКТ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ**

**THEORETICAL AND LEGAL CHARACTERISTICS
OF STATE CONTROL OVER CONSTRUCTION ACTIVITIES AS AN OBJECT
OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION IN UKRAINE**

Актуальність статті полягає в тому, що дослідження державного контролю за будівельною діяльністю як об'єкта адміністративно-правового регулювання обумовлена кількома взаємопов'язаними чинниками, що мають як практичний, так і теоретичний характер. Насамперед, будівельна діяльність є стратегічною галуззю, яка безпосередньо впливає на економічний розвиток, соціальну стабільність та якість життя населення. В умовах масштабної відбудови інфраструктури України після збройної агресії російської федерації будівельна галузь стає одним із пріоритетних напрямів державної політики. Однак ефективність державного контролю в даній сфері значною мірою визначає рівень дотримання правових вимог та запобігає створенню об'єктів, які можуть загрожувати життю, здоров'ю або екології. Метою статті є теоретико-правовий аналіз державного контролю за будівельною діяльністю як об'єкта адміністративно-правового регулювання в Україні. У статті здійснено теоретико-правову характеристику державного контролю за будівельною діяльністю як об'єкта адміністративно-правового регулювання в Україні. Розкрито актуальність досліджуваної проблематики в умовах соціально-економічного розвитку держави та інтеграції до європейського правового простору. Автор акцен-

тує увагу на ролі будівельної галузі як стратегічного напрямку державної політики, що визначає якість життя громадян, економічну стабільність та соціальну орієнтованість країни. Досліджено нормативно-правові аспекти державного контролю, його вплив на забезпечення законності, якості та безпеки будівельних процесів. Визначено теоретичні основи адміністративно-правового регулювання, зокрема фрагментарність і внутрішню суперечність законодавства, що ускладнює практичну реалізацію державного контролю. Стаття пропонує всебічний підхід до вдосконалення механізмів адміністративно-правового регулювання у сфері будівництва, який враховує життєвий цикл об'єктів будівництва – від проектування до експлуатації. Окреслено перспективи посилення функцій державного контролю через підвищення прозорості, зменшення бюрократичних бар'єрів та забезпечення високих стандартів якості у будівельній галузі.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, державний контроль, будівельна діяльність, законність, безпека, адміністративне законодавство.

The relevance of the article lies in the fact that the study of state control over construction activities as an object of administrative and legal regulation is due to several interrelated factors, which are both practical and theoretical in nature. First of all, construction activities are a strategic industry that directly affects economic development, social stability and quality of life of the population. In the context of large-scale reconstruction of Ukraine's infrastructure after the armed aggression of the Russian Federation, the construction industry is becoming one of the priority areas of state policy. However, the effectiveness of state control in this area largely determines the level of compliance with legal requirements and prevents the creation of facilities that may threaten life, health or the environment. The purpose of the article is a theoretical and legal analysis of state control over construction activities as an object of administrative and legal regulation in Ukraine. The article provides a theoretical and legal description of state control over construction activities as an object of administrative and legal regulation in Ukraine. The relevance of the researched issues in the conditions of socio-economic development of the state and integration into the European legal space is revealed. The author focuses on the role of the construction industry as a strategic direction of state policy, which determines the quality of life of citizens, economic stability and social orientation of the country. The normative and legal aspects of state control are studied, its impact on ensuring the legality, quality and safety of construction processes. The theoretical foundations of administrative and legal regulation are determined, in particular the fragmentation and internal contradiction of legislation, which complicates the practical implementation of state control. The article offers a comprehensive approach to improving the mechanisms of administrative and legal regulation in the construction sector, which takes into account the life cycle of construction objects – from design to operation. The prospects for strengthening the functions of state control through increasing transparency, reducing bureaucratic barriers and ensuring high quality standards in the construction industry are outlined.

Key words: administrative and legal regulation, state control, construction activity, legality, safety, administrative legislation.

Постановка проблеми. Державний контроль за будівельною діяльністю відіграє ключову роль у забезпеченні законності, безпеки та ефективності будівельних процесів, що впливають на соціально-економічний розвиток України. Будівельна галузь, як одна з найбільш динамічних та вагомих сфер господарської діяльності, потребує ефективного адміністративно-правового регулювання, яке дозволяє гармонізувати інтереси держави, суб'єктів господарювання та суспільства. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах інтеграції України до європейського правового простору, де дотримання будівельних стандартів та нормативів розглядається як один із фундаментальних принципів забезпечення сталого розвитку.

Актуальність дослідження державного контролю за будівельною діяльністю як об'єкта адміністративно-правового регулювання обумовлена кількома взаємопов'язаними чинниками, що мають як практичний, так і теоретичний характер. Насамперед, будівельна діяльність

є стратегічною галуззю, яка безпосередньо впливає на економічний розвиток, соціальну стабільність та якість життя населення. В умовах масштабної відбудови інфраструктури України після збройної агресії російської федерації будівельна галузь стає одним із пріоритетних напрямів державної політики. Однак ефективність державного контролю в даній сфері значною мірою визначає рівень дотримання правових вимог та запобігає створенню об'єктів, які можуть загрожувати життю, здоров'ю або екології.

Стан дослідження. У тій чи іншій мірі проблематика адміністративно-правового регулювання державного контролю за будівельною діяльністю була предметом дослідження у працях наступних вчених: Т.О. Байрачна, О.М. Вінник, О.Ю. Дрозд, О.В. Джафарова, Д. В. Задихайло, І.М. Миронець, О.П. Подцерковний, В.О. Резніченко, К.Р. Резворочив, Ю.Я. Самагальська, Б.М. Семенко, Є.Ю. Соболев, О.В. Стукаленко, О.В. Кудрявцев, О. В. Шаповалова, О.С. Шатрава, В.С. Щербина А.П. Хряпінський та інші. Тим не менш, не применшуючи значення та внеску кожного з науковців, досі не було здійснено ґрунтовного комплексного аналізу тематики державного контролю за будівельною діяльністю як об'єкт адміністративно-правового регулювання в Україні, що й обумовлює актуальність нашого дослідження.

Метою статті є теоретико-правовий аналіз державного контролю за будівельною діяльністю як об'єкт адміністративно-правового регулювання в Україні.

Виклад основного матеріалу. Сучасне життя людини нерозривно пов'язане з будівлями, які забезпечують захист від несприятливих природних умов, слугують місцем постійного або тимчасового проживання, роботи, відпочинку тощо. Будівництво об'єктів нерухомості є не лише суспільно корисною, але й необхідною діяльністю, яка має стратегічне значення для розвитку суспільства. Більшу частину свого життя людина проводить у приміщеннях будівель або поблизу них, що зумовлює важливість правового регулювання цих суспільних відносин. Порушення норм у сфері будівництва нерідко призводить до негативних наслідків, таких як порушення прав значної кількості людей, створення загрози їхньому життю та здоров'ю, а в окремих випадках – до трагічних подій [1, с. 216]. Саме тому правове регулювання у цій сфері значною мірою базується на нормах публічного права, зокрема адміністративного права, яке виконує провідну роль у забезпеченні безпеки та дотримання законності у будівельній діяльності.

Недотримання норм адміністративного права у сфері будівництва значно зменшує реальний термін експлуатації будівель та створює ризики для широкого загалу. Водночас ефективне дотримання та вдосконалення цих норм є ключовою запорукою безпеки та якості будівництва. Особливо важливим є дотримання адміністративно-правових норм на етапах підготовки до будівництва, отримання дозвільних документів і введення об'єктів в експлуатацію. Проте застарілі адміністративні процедури часто стають причиною затримок у здачі якісно побудованих будівель або, навпаки, допускають формальне введення в експлуатацію об'єктів, які не відповідають вимогам безпеки.

Для подолання негативних чинників у сфері адміністративно-правового регулювання будівництва в Україні необхідно здійснити глибоку теоретичну та практичну роботу. Вдосконалення теоретичних засад адміністративно-правового регулювання будівництва є базою для формування ефективних правових механізмів державного контролю, які сприятимуть забезпеченню прозорості, законності та відповідальності у будівельній галузі. Такі заходи дозволять усунути прогалини у чинному законодавстві, адаптувати адміністративні процедури до сучасних викликів і забезпечити сталий розвиток будівельної діяльності в Україні.

Таким чином, досліджувана нами проблематика є центральною, адже одним із ключових індикаторів рівня життя населення та соціальної орієнтованості держави є забезпеченість громадян житлом. Житло належить до базових життєвих потреб поряд із доступом до води, харчування, одягу та взуття. Його наявність і якість безпосередньо впливають на соціальне самопочуття громадян, стабільність суспільства та ефективність соціально-економічного розвитку країни. Недаремно вчені, які досліджували взаємозв'язок між якістю життя та забезпеченістю житлом, визначили рівень забезпеченості житлом як один із ключових показників розвитку соціальної інфраструктури. Водночас, площа житла на одну особу є важливим критерієм оцінки якості життя населення [2, с. 255].

У контексті адміністративно-правового регулювання будівельної діяльності в Україні забезпечення громадян житлом вимагає ефективного державного контролю за дотриманням будівельних норм, стандартів і процедур. Будівництво житла як стратегічно важливий напрям розвитку будівельної галузі повинно відповідати сучасним вимогам доступності, енергоефективності та екологічності. Водночас адміністративно-правові механізми мають сприяти усуненню

бюрократичних перешкод, що гальмують процес будівництва, а також створенню сприятливих умов для залучення інвестицій у житловий сектор.

У сучасному світі, який стрімко розвивається, інститут державного контролю та регулювання у сфері будівництва виступає важливим індикатором рівня соціально-економічного розвитку держави. Він забезпечує реалізацію ефективної державної регуляторної політики у сфері будівництва та архітектури, створюючи підґрунтя для досягнення суспільних інтересів через гарантування безпеки будівництва, довговічності будівель та споруд, стимулювання заходів з енергозбереження, охорони навколишнього природного середовища, а також створення безпечного та комфортного середовища для життя громадян. Ефективність державного контролю та регулювання значною мірою залежить від рівня законодавчого забезпечення, функціонування органів державного архітектурно-будівельного контролю та інших регуляторних структур. Проте, незважаючи на динамічний розвиток української державності, чинне законодавство, яке регулює здійснення контролю за дотриманням будівельних норм, проєктних рішень та технічної експлуатації об'єктів, має низку проблем. Велика кількість норм, їх внутрішня суперечність та недостатня ефективність значно ускладнюють практичне застосування цих положень. Недосконалий контроль за дотриманням законодавства створює ризики не лише для економічних інтересів держави, але й для безпеки громадян [3, с. 87].

Контроль за будівельною діяльністю в Україні сприяє не лише виявленню та усуненню порушень, але й формуванню умов для прозорості, відповідальності та сталого розвитку будівельної галузі в умовах сучасної ринкової економіки. Державний контроль у сфері будівництва відіграє також стратегічну роль у створенні умов для сталого розвитку галузі. Забезпечення дотримання будівельних норм та стандартів сприяє покращенню якості будівельної продукції, зниженню ризиків для громадян та захисту економічних інтересів держави. У контексті ринкової економіки контроль стає запорукою конкурентоспроможності будівельних компаній, адже дотримання норм є передумовою для доступу на ринок і участі у великих інфраструктурних проєктах.

Щодо розуміння детальніше сутності дослідження, доцільно наголосити, що під правовим регулюванням взагалі у правовій доктрині розуміється система різноманітних форм і засобів юридичного впливу держави, спрямованих на впорядкування поведінки учасників суспільних відносин у відповідності до встановлених норм правопорядку. Це регулювання відіграє ключову роль у забезпеченні організації та реалізації прав і юридичних обов'язків суб'єктами правових відносин. У зазначеному контексті адміністративно-правове регулювання державного контролю за будівельною діяльністю в Україні виступає інструментом, що забезпечує стабільність, прозорість і дотримання законності у сфері будівництва.

Д. В. Задихайло слушно зазначає, що універсальним інструментом формування нормативно-правового середовища є арсенал законодавчої техніки, який дозволяє створювати ефективні механізми та засоби правового впливу. Вказаний підхід особливо актуальний у контексті регулювання державного контролю за будівельною діяльністю, де необхідно враховувати специфіку галузі та забезпечувати відповідність завданням сучасного ринку [4, с. 5–6]. Належним чином розроблені засоби правового регулювання повинні забезпечувати ефективну взаємодію між органами державного нагляду, суб'єктами господарювання та іншими учасниками будівельного процесу, спрямовану на досягнення високих стандартів якості та безпеки будівельної продукції. Тож, можемо резюмувати, що адміністративно-правове регулювання в сфері будівництва має бути побудоване на основі чітких, зрозумілих і прозорих механізмів, здатних забезпечити не лише відповідність правопорядку, але й ефективне виконання функцій державного контролю в умовах ринкової економіки.

Будівельні правовідносини, як зазначає О.М. Вінник, є врегульованими правом господарськими відносинами, що охоплюють організацію, управління та безпосереднє здійснення капітального будівництва. Ці правовідносини мають комплексний характер, що зумовлено багатогранністю та складністю господарської діяльності в сфері капітального будівництва. Комплексність будівельних правовідносин полягає у взаємодії різних типів договірних і організаційних відносин. Серед них виділяють: підрядні відносини, пов'язані із виконанням вишукувальних і проєктних робіт; відносини щодо будівельних підрядів; відносини щодо поставок будівельних матеріалів і конструкцій; відносини щодо надання послуг, пов'язаних із капітальним будівництвом [5, с. 534–535]. У контексті адміністративно-правового регулювання державного контролю за будівельною діяльністю зазначений комплексний характер будівельних правовідносин потребує особливої уваги, оскільки саме ця багатогранність створює додаткові виклики для ефективного здійснення контролю. Зокрема, різноманітність договірних і організаційних відносин вимагає

від органів державного контролю здатності охоплювати всі аспекти діяльності, пов'язаної з капітальним будівництвом, та враховувати специфіку кожного з цих аспектів. Наприклад, контроль за виконанням підрядних договорів потребує перевірки не лише дотримання технічних стандартів, але й відповідності фактично виконаних робіт умовам договору. Аналогічно, перевірка поставок будівельних матеріалів включає не лише аналіз їхньої відповідності нормативам, але й контроль за дотриманням вимог щодо транспортування, зберігання та використання.

Враховуючи парадигму сучасного стану адміністративно-правового регулювання державного контролю за будівельною діяльністю в Україні, важливим є врахування цієї комплексності при розробці правових механізмів, спрямованих на забезпечення ефективного контролю і нагляду за дотриманням норм законодавства. Зокрема, державний контроль повинен охоплювати всі етапи будівельної діяльності – від проектування до завершення будівництва – з метою забезпечення прозорості, законності та високих стандартів якості у сфері капітального будівництва.

Як зазначає В.В. Буга, будівництво як об'єкт адміністративно-правового регулювання являє собою комплекс суспільних відносин, учасниками яких є фізичні та юридичні особи (у т.ч. органи державної влади та органи місцевого самоврядування) наділені цивільно-правовими й публічними правами, призначенням діяльності яких є досягнення високоякісних, позитивних змін життєдіяльності суспільства, створення об'єктів нерухомості різного призначення та застосування заходів адміністративного впливу (у тому числі адміністративного стягнення) до осіб, які порушують встановлений порядок здійснення будівельної діяльності [6, с. 61]. Важливість будівництва як об'єкта адміністративно-правового регулювання обумовлена його значним впливом на економічний, соціальний та екологічний розвиток держави. У цій сфері державний контроль відіграє ключову роль у забезпеченні законності, прозорості та дотриманні будівельних норм. Особливе місце займають механізми координації між органами державної влади та місцевого самоврядування, які дозволяють узгоджувати інтереси різних суб'єктів, уникати конфліктів та забезпечувати ефективне управління будівельною діяльністю.

Адміністративно-правове регулювання будівництва також охоплює впровадження інноваційних технологій, таких як цифровізація процесів, створення електронних реєстрів і баз даних, що сприяють підвищенню ефективності контролю. У цьому контексті впровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва є важливим кроком до підвищення прозорості та підзвітності в галузі.

Крім того, правове регулювання передбачає застосування санкцій за порушення норм і стандартів будівельної діяльності, що має превентивний характер і сприяє формуванню правової культури серед учасників будівельного процесу. Розробка й удосконалення таких механізмів є важливим напрямом адміністративно-правової політики, спрямованої на забезпечення сталого розвитку будівельної галузі в Україні.

Особливістю сучасного адміністративно-правового регулювання у сфері будівництва є акцент на забезпеченні ефективності та прозорості дозвільних процедур, що вимагає удосконалення нормативно-правової бази, адаптації її до сучасних цифрових технологій і гармонізації з міжнародними стандартами. Впровадження електронних систем адміністрування дозволяє мінімізувати корупційні ризики та забезпечити швидкість і якість надання адміністративних послуг. Державний контроль у сфері будівництва має стратегічне значення для забезпечення відповідності будівельної діяльності вимогам безпеки, екологічним стандартам і містобудівній документації. Належне здійснення цього контролю потребує чітко визначених процедур і повноважень органів державної влади, а також їхньої відповідальності за неналежне виконання контрольних функцій.

Отже, можна резюмувати, що будівельне право як частина адміністративного права є ключовим інструментом для регулювання будівельної діяльності в Україні. Його вдосконалення повинно бути спрямоване на усунення прогалин у законодавстві, впровадження інноваційних підходів до управління будівельними процесами та забезпечення дотримання високих стандартів якості і безпеки у будівництві. Таким чином, будівельне право не лише врегулює суспільні відносини у цій сфері, але й забезпечує механізм державного контролю, що відповідає сучасним викликам та потребам розвитку галузі.

Адміністративно-правове дослідження будівельної галузі зосереджується на комплексному аналізі правового регулювання, вдосконаленні законодавчих та процедурних механізмів з метою оптимізації управління будівельною індустрією. Це дослідження включає оцінку організаційно-правових аспектів, пов'язаних із будівництвом та будівельною діяльністю, і спрямоване на виявлення прогалин у законодавстві, а також на розробку ефективних інструментів державного контролю у цій сфері. Особливий акцент робиться на аналізі взаємодії між органами

державної влади, суб'єктами будівельної діяльності та громадськістю. Результати такого дослідження формують основу для узагальнення теоретичних і практичних знань, що дозволяють розробити рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання. Обробка та інтерпретація отриманих даних забезпечує створення цілісної концепції правового забезпечення будівельної діяльності, яка відповідає сучасним викликам ринкової економіки та інтеграції України до європейського правового простору [7, с. 78-79].

Беручи до уваги, що будівельна галузь є однією з найбільших і найдинамічніших сфер суспільних відносин, яка постійно зазнає змін, модернізації та вдосконалення, доцільним є розгляд цієї галузі як об'єкта адміністративно-правового регулювання. Як відмічає В.В. Буга, будівельна галузь – одна зі стратегічних галузей економіки з важливою соціальною складовою, яка спрямована на будівництво, реконструкцію, реставрацію, ремонт житла, інфраструктурної мережі, транспортно-сполучення й посідає одне з ключових місць за темпами розвитку і капіталізації в економіці країни, порівняно з іншими її сегментами. Водночас, така галузь є комплексом суспільних відносин в яких беруть участь як фізичні, так і юридичні особи (органи державної влади та органи місцевого самоврядування), які наділені цивільно-правовими й публічними правами, а їх призначенням є досягнення високоякісних, позитивних змін життєдіяльності суспільства, створення об'єктів нерухомості, їх охорона й захист, у тому числі й застосуванням заходів адміністративного впливу до осіб, які порушують встановлений порядок здійснення будівельної діяльності. Особливостями будівельної галузі є такі: 1) будівництво є комплексним явищем, яке має важливе соціальне, економічне та політичне значення; 2) наявність спеціального кола суб'єктів адміністративно-правового забезпечення, кожен з яких реалізує свою діяльність у відповідному напрямі на певному рівні державного управління та будівельного процесу; 3) нормами адміністративного права регулюються фактично всі правовідносини, які виникають у процесі будівництва, зокрема, щодо: нормування, ліцензування, управління у відповідній сфері, регламентації діяльності як самих суб'єктів будівництва, так і органів державної влади, що відповідають за реалізацію державної політики у досліджуваній сфері, тощо; 4) відповідна діяльність забезпечується через сукупність визначених заходів та засобів; 5) залежно від виду будівництва (наприклад: індивідуального житлового будівництва; будівництва багатопверхових житлових будинків, будинків спеціального призначення) залежить і його нормативне забезпечення [6, с. 63-64]. Науковець підсумовує, що адміністративно-правове дослідження будівництва включає в себе розгляд різних правових блоків, які стосуються цієї галузі. Серед основних виділено наступні: 1) аналіз законів, постанов, нормативів та правил, які визначають порядок та умови будівництва; 2) дослідження механізмів отримання ліцензій та дозволів для будівництва, включаючи процедури звернення, видачі та умови ліцензування, а також вимог до проектно-кошторисної документації; 3) нагляд та контроль; 4) права та обов'язки учасників будівельного процесу; 5) вивчення нормативів та стандартів, спрямованих на забезпечення безпеки будівельних об'єктів та якості будівельних матеріалів і конструкцій; 6) аналіз механізмів вирішення конфліктів у сфері будівництва, а також заходів щодо правового захисту учасників будівельного процесу.

На думку І.М. Миронець, будівельна діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання – це система відносин, які починаються із планування та проектування об'єкта до його побудови та здачі в експлуатацію і поширюються на відносини після здачі об'єкта в експлуатацію у значенні відповідальності за якість будівництва і гарантійного обслуговування об'єкта нерухомості [8, с. 32]. Вказаний вище підхід є надзвичайно актуальним у контексті сучасного стану адміністративно-правового регулювання державного контролю за будівельною діяльністю в Україні, оскільки він акцентує увагу на комплексності будівельних відносин і багатогранності регуляторної функції держави. Зокрема, ефективне регулювання будівельної діяльності вимагає врахування всього життєвого циклу будівельного об'єкта – від концептуальної стадії до після-експлуатаційного обслуговування. Такий підхід дозволяє забезпечити як якість будівництва, так і безпеку експлуатації нерухомості, що є ключовим завданням державного контролю.

На основі цього, можна стверджувати, що будівельна діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання вимагає всебічного підходу, що враховує сучасні виклики, нормативні зміни та потреби суспільства. Державний контроль повинен бути не лише інструментом забезпечення законності, але й дієвим механізмом для гарантування безпеки, якості та відповідальності в будівельній сфері. Це можливо шляхом гармонізації законодавства, посилення контролюючих функцій і активного впровадження інноваційних підходів до адміністративного регулювання.

Аргументація В.О. Ромасько, який визначає будівництво як об'єкт адміністративно-правового регулювання, як урегульовану адміністративним законодавством управлінську діяльність у сфері будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту, одним із суб'єктів якої

є орган, наділений владно-розпорядчими повноваженнями [9, с. 5], знаходиться у площині здійснення державного контролю та нагляду за дотриманням законності та дисципліни під час будівельних робіт і застосування різних форм державного регулювання.

Таке авторське бачення узгоджується з сучасними концепціями адміністративно-правового регулювання, які наголошують на ключовій ролі державних органів у забезпеченні якості, безпеки та ефективності будівельної діяльності. У цьому контексті важливо підкреслити, що державний контроль і нагляд у сфері будівництва виконують не лише функцію забезпечення законності, але й виступають механізмом попередження можливих порушень, мінімізації ризиків, пов'язаних із безпекою будівельних об'єктів, та захисту суспільних інтересів.

Зважаючи на сучасний стан адміністративно-правового регулювання державного контролю за будівельною діяльністю в Україні, слід зазначити, що визначення будівництва як об'єкта регулювання повинно враховувати не лише його технічний чи управлінський аспекти, але й соціальні, екологічні та економічні чинники, які є невід'ємною частиною цієї сфери. Зокрема, в сучасних умовах децентралізації, що впроваджується в Україні, роль органів місцевого самоврядування у сфері контролю за будівельною діяльністю значно зростає, що потребує гармонізації адміністративного законодавства та підвищення компетенції місцевих органів у цій галузі.

Отже, можемо стверджувати, що державний контроль за будівельною діяльністю як об'єкт адміністративно-правового регулювання в Україні – це структурно і функціонально врегульована нормами адміністративного права система відносин, яка виникає у процесі реалізації державними органами, наділеними владно-розпорядчими повноваженнями, контрольних і наглядових функцій з метою забезпечення дотримання вимог законності, якості, безпеки та екологічної відповідності будівельної діяльності. Цей контроль спрямований на попередження, виявлення та усунення порушень у сфері будівництва, охоплюючи всі етапи реалізації будівельних проєктів – від планування, розробки проєктної документації та виконання будівельних робіт до введення об'єкта в експлуатацію та забезпечення його гарантійного обслуговування. В адміністративно-правовому контексті державний контроль за будівельною діяльністю виконує функції забезпечення публічного порядку, захисту прав і законних інтересів громадян, підприємств та установ, зокрема у сфері охорони життя і здоров'я людей, захисту навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, відмітимо, що державний контроль за будівельною діяльністю в Україні виступає важливим інструментом адміністративно-правового регулювання, що забезпечує дотримання законності, якості та безпеки будівельних робіт, а також захист інтересів суспільства. Аналіз сучасного стану нормативно-правового регулювання демонструє необхідність удосконалення механізмів контролю, що охоплюють усі етапи будівельного процесу – від планування та проєктування до введення об'єкта в експлуатацію і гарантійного обслуговування.

Список використаних джерел:

1. Кривошеїн П.П. Поняття й зміст адміністративно-правового регулювання будівництва в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 6, том 1. С. 216–220.
2. Топчів О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики : навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2005. 632с.
3. Дурман М.О., Микитюк Д.М. Деякі аспекти формування державної регуляторної політики у сфері будівництва та архітектури. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2022. № 1(80). С. 85–93.
4. Задихайло Д.В. Засоби та механізми господарсько-правового регулювання : кол. монографія. Х. : Юрайт, 2013. 416 с.
5. Вінник О.М. Господарське право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., змін. та допов. К. : Правова єдність, 2009. 766 с.
6. Буга В.В. Будівельна галузь як об'єкт адміністративно-правового дослідження. *Juris Europensis Scientia*. 2023. Вип. 5. С. 60-65.
7. Буга В.В. Будівельна галузь як об'єкт адміністративно-правового дослідження. *Український правовий вимір* : пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики: III міжнародна науково-практична конференція (Дніпро, 14 травня 2021 року). Дніпро, 2021. С. 78–80.
8. Миронець І.М. Адміністративно-правове регулювання будівельної діяльності в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ, 2012. 235 с.
9. Ромасько В.О. Державний контроль у сфері будівництва: адміністративно-правові засади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2010. 18 с.